ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
10.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Bulgaria ON AIR

√ Бюджет 2027: Работодателите искат реформи вместо временно замразяване на разходите

Правителството представи официално проекта за държавния бюджет за 2027 г. на 6 ноември в Университета за национално и световно стопанство (УНСС). Финансовата рамка предвижда по-високи доходи, мерки за ограничаване на разходите и въвеждане на данък върху свръхпечалбите в определени сектори.

"*Ние не наблягаме на това дали има червени линии, а по-скоро на това какви политики и каква философия прокарваме през националната план-сметка. От една страна, най-сетне имаме опит да вървим към понижаване на ръста на разходите*. Ръстът на нелихвените разходи е по-слаб, отколкото ръстът на икономиката. Отива се към форма на консолидация. За огромно нещастие лихвените разходи нарастват. Допада ни, че имаме ограничение на автоматичните разходни механизми, които бяха във възнагражденията, като вниманието трябва да дойде от преходните и заключителните разпоредби в проекта на Закона за бюджета. В проекта виждаме отказ те да действат за 2027 година, а не изменение в законите така, че да бъдат трайно премахнати", каза **председателят на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Румен Радев** в студиото на "**Денят ON AIR**".

"При по-висока от планираната инфлация те ще имат положителен ефект върху събраните по този начин суми в бюджета, само че това става за сметка на разполагаемите доходи на хората, става за сметка на бизнеса, който се опитва да догонва и да компенсира. В много по-голяма степен се набляга на задържане на ръста на разходите. Търсят се еднократни данъчни ефекти, пример за това е данъкът върху свръхпечалбата. Търси се натиск не само върху по-високия осигурителен доход, но и се вдигат минималните осигурителни прагове", категоричен е Радев.

Според Радев увеличаването на възнагражденията на учителите трябва да бъде обвързано с конкретни резултати, вместо "всяка година да се срамуваме от резултатите": "Отдавна говорим, че е хубаво да се увеличи прагът за регистрация по ДДС. Можеше да бъде малко по-агресивно увеличен. Малко разхлабват изискванията по отношение на това как дефинираме приоритетни проекти, намалява прагът на инвестициите от 25 на 10".

Радев се надява, че правителството ще се фокусира върху поддържане на "здравословна бизнес среда".

Цялото участие гледайте тук.

Мениджър

√ Компенсациите за скъпия ток ще се изплащат на бизнеса още през следващия месец

Бизнесът ще получава компенсации за скъпия ток още през следващия месец. Работодателите настояват за по-нисък праг на подпомагане.

Помощите за високите цени на електроенергията ще се отпускат на бизнеса непосредствено след месеца, в който са възникнали допълнителните разходи. Това съобщи **председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Румен Радев** пред БНР след проведената в сряда среща в Министерството на енергетиката с представители на работодателските и синдикалните организации.

По думите му на срещата е било потвърдено, че компенсациите ще се предоставят своевременно, така че предприятията да получават подкрепа именно когато са изправени пред затруднения заради високите цени на тока.

Бизнесът настоява за по-нисък праг на компенсациите

В момента държавната подкрепа за небитовите потребители се изчислява върху разликата над **180 евро за мегаватчас**. Работодателските организации обаче смятат, че този праг е прекалено висок и трябва да бъде намален.
Радев припомни, че първоначално е било предвидено компенсациите да се изчисляват спрямо праг от 123 евро за мегаватчас.
„Високите цени на електроенергията започнахме да наблюдаваме още от август. През октомври видяхме една ескалация и средномесечната цена беше 230 евро за мегаватчас на енергийната борса“, обясни той.
При действащия механизъм компенсацията може да достигне до 80% от разликата над 180 евро за мегаватчас, но според работодателите това не осигурява достатъчна защита на предприятията в периодите на рязко поскъпване.
Защо работодателите са недоволни от сегашния механизъм?
През септември правителството промени начина, по който се изчисляват компенсациите за небитовите потребители.
Докато при служебния кабинет е било предвидено подпомагането да се определя на месечна база, с последното решение на Министерския съвет е въведено усредняване на цените за целия период до 30 юни 2027 г.
Според Радев това създава риск предприятията да не получат достатъчна подкрепа точно когато цените на електроенергията са най-високи.
Причината е, че усредняването за продължителен период може да намали размера на компенсациите за отделните месеци, през които бизнесът е понесъл особено големи разходи.
Именно този проблем е бил обсъден на срещата в Министерството на енергетиката, където е потвърдено, че помощите ще се отпускат непосредствено след съответния месец.
„Разбирането от тази среща беше да продължим разговора и да се потърсят подходи за компенсации“, допълни председателят на АИКБ.
Няколко механизма за подпомагане използват един и същ фонд
Радев обърна внимание и на факта, че през Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ действат едновременно няколко различни компенсационни механизма.
Според него, макар програмите да са различни, средствата за финансирането им идват от един и същ източник.
Той коментира и либерализацията на пазара на електроенергия за битовите потребители, като посочи, че тя не се осъществява по начина, за който работодателските организации многократно са настоявали.
По думите му подкрепата за домакинствата има значително финансово измерение. Допълнителни средства се насочват и към потребителите на топлофикационни услуги чрез механизма за подпомагане на дружествата, произвеждащи едновременно електрическа и топлинна енергия чрез т.нар. **високоефективна когенерация**.
Какво предвижда правителствената програма?
През септември Министерският съвет прие програма за компенсиране на разходите за електроенергия на небитовите крайни клиенти, както и на операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за електроенергията, необходима за покриване на технологичните загуби.
Програмата обхваща периода **от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г.**
Тя предвижда автоматизиран механизъм за компенсации при значителни колебания в цените на електроенергията в Югоизточна Европа.
Размерът на помощта се определя въз основа на средната цена на електроенергията в базовия сегмент „Ден напред“ на Българската независима енергийна борса за посочения период.

Гледна точка

√ Румен Радев, АИКБ: помощта за бизнеса ще идва след месеца със скъп ток
Помощите за небитовите потребители ще се отпускат непосредствено след месеца на затрудненията, заяви **председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Румен Радев**. Той говори за резултата от среща в Министерството на енергетиката с представители на работодателски и синдикални организации, проведена в сряда.
В момента подкрепата се изчислява само върху разликата над 180 евро за мегаватчас. Работодателите смятат, че трябва да се потърси по-нисък праг, каза Радев.
При цена над 180 евро компенсацията може да покрие до 80% от сумата над прага през следващия месец. Първоначално беше заложен праг от 123 евро за мегаватчас, посочи Радев.

Той каза, че високите цени на електроенергията са започнали през август, а през октомври средномесечната цена на енергийната борса е била 230 евро за мегаватчас.
През септември Министерският съвет прие усредняването на цените за целия период до 30 юни 2027 г., вместо на месечна база. Радев предупреди, че така при най-високите цени подкрепата може да се окаже недостатъчна.
Миналата седмица бизнесът и синдикатите поискаха спешна среща с премиера и министри заради растящите цени на електроенергията.

Ruse news

√ Работодателите настояват за трайни реформи в бюджета за 2027 г.
Правителството представи официално проекта за държавния бюджет за 2027 г. на 6 ноември в Университета за национално и световно стопанство (УНСС). Финансовата рамка предвижда по-високи доходи, мерки за ограничаване на разходите и въвеждане на данък върху свръхпечалбите в определени сектори.
"*Ние не наблягаме на това дали има червени линии, а по-скоро на това какви политики и каква философия прокарваме през националната план-сметка. От една страна, най-сетне имаме опит да вървим към понижаване на ръста на разходите*. Ръстът на нелихвените разходи е по-слаб, отколкото ръстът на икономиката. Отива се към форма на консолидация. За огромно нещастие лихвените разходи нарастват. Допада ни, че имаме ограничение на автоматичните разходни механизми, които бяха във възнагражденията, като вниманието трябва да дойде от преходните и заключителните разпоредби в проекта на Закона за бюджета. В проекта виждаме отказ те да действат за 2027 година, а не изменение в законите така, че да бъдат трайно премахнати", каза **председателят на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Румен Радев** в студиото на "**Денят ON AIR**".
"При по-висока от планираната инфлация те ще имат положителен ефект върху събраните по този начин суми в бюджета, само че това става за сметка на разполагаемите доходи на хората, става за сметка на бизнеса, който се опитва да догонва и да компенсира. В много по-голяма степен се набляга на задържане на ръста на разходите. Търсят се еднократни данъчни ефекти, пример за това е данъкът върху свръхпечалбата. Търси се натиск не само върху по-високия осигурителен доход, но и се вдигат минималните осигурителни прагове", категоричен е Радев.
Според Радев увеличаването на възнагражденията на учителите трябва да бъде обвързано с конкретни резултати, вместо "всяка година да се срамуваме от резултатите": "Отдавна говорим, че е хубаво да се увеличи прагът за регистрация по ДДС. Можеше да бъде малко по-агресивно увеличен. Малко разхлабват изискванията по отношение на това как дефинираме приоритетни проекти, намалява прагът на инвестициите от 25 на 10".
Радев се надява, че правителството ще се фокусира върху поддържане на "здравословна бизнес среда".

БНТ

√ Рекордна глоба за търговска верига и тежките решения в бюджета за 2027 г.
Рекордната санкция от близо 76 милиона евро, наложена от Комисията за защита на конкуренцията на голяма търговска верига за предполагаеми нелоялни търговски практики, постави във фокуса въпроса за контрола върху цените, ролята на регулаторите и състоянието на конкуренцията в България. Темата коментира **изпълнителният заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България Добрин Иванов.**
Той коментира необходимостта от активен контрол върху пазара.
„Правилата са въведени, за да се спазват“, посочи той и допълни, че санкцията не бива да бъде разглеждана като атака срещу конкретен инвеститор.
Според него това е поведение на независим регулатор спрямо предполагаем нарушител на пазарните принципи, а окончателната оценка ще даде съдът.
Добрин Иванов определи финансовия план като опит за овладяване на натрупаните дисбаланси в публичните финанси.
„Бюджет 2027 се опитва да намали скоростта на движение на този кораб и да направи завой, така че да избегне пропастта или скалата“, каза той.
Според него през последните години страната е вървяла към опасно нарастване на дефицитите и са били необходими мерки за фискална консолидация.
Повече по темата ще откриете тук.

Евроком

√ Бюджет 2027 крие сериозни рискове от финансова пропаст

Рекордната санкция от близо 76 милиона евро, наложена от Комисията за защита на конкуренцията на голяма търговска верига за предполагаеми нелоялни търговски практики, постави във фокуса въпроса за контрола върху цените, ролята на регулаторите и състоянието на конкуренцията в България. Темата коментира **изпълнителният заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България Добрин Иванов.**

Той коментира необходимостта от активен контрол върху пазара.

„Правилата са въведени, за да се спазват“, посочи той и допълни, че санкцията не бива да бъде разглеждана като атака срещу конкретен инвеститор.

Според него това е поведение на независим регулатор спрямо предполагаем нарушител на пазарните принципи, а окончателната оценка ще даде съдът.

Добрин Иванов определи финансовия план като опит за овладяване на натрупаните дисбаланси в публичните финанси.

„Бюджет 2027 се опитва да намали скоростта на движение на този кораб и да направи завой, така че да избегне пропастта или скалата“, каза той.

Според него през последните години страната е вървяла към опасно нарастване на дефицитите и са били необходими мерки за фискална консолидация.

БТА

√ АИКБ: Покана за участие в семинар за разширяване на сътрудничеството между България и UNIDO - 12 ноември 2026 г.

Семинар за сътрудничество между България и Организацията на обединените нации за индустриално развитие (UNIDO), който ще се проведе на 12 ноември 2026 г. от 09:00 ч. в хотел „София Балкан Палас“, София.

Събитието се организира от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ),** UNIDO и Министерството на външните работи и ще отбележи 10 години от подписването на Меморандума за разбирателство между АИКБ и UNIDO.

Семинарът предоставя възможност на българските предприятия да се запознаят с програмите и инструментите на UNIDO за международно сътрудничество, технологичен трансфер и развитие на бизнеса, както и с перспективите за участие в международни проекти и навлизане на нови пазари.

Сред основните акценти в програмата са:

Индустриални партньорства и технологичен трансфер;

Възможности за участие на български компании в международни проекти и инициативи;

Дигитализация, изкуствен интелект и иновации в индустрията;

Публично-частни партньорства и бизнес сътрудничество

Във форума ще участват представители на UNIDO, българските институции, бизнеса и научната общност. Предвидена е и възможност за установяване на преки контакти и обсъждане на бъдещи партньорства.

Дата: 12 ноември 2026 г.

Час: 09:00–13:15 ч. (регистрация от 08:30 ч.)

Място: Хотел „София Балкан Палас“, София

Работен език: Английски, с осигурен симултанен превод на български език.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Промените в данъчното законодателство: Пакетът влиза за обсъждане от бюджетната комисия в НС

Пакетът от данъчни закони влиза за разглеждане в НС. Това ще се стане на извънредно заседание на парламентарната комисия по бюджет и финанси. Миналата седмица правителството одобри окончателните изменения в законопроектите.

Сред промените е въвеждането на еднократен данък свръхпечалба в размер на 33% спрямо банки, фирми за бързи кредити, както и големи дружества в застраховането, търговията с храни и телекомуникациите. Друго изменение е ваучерите за храна от следващата година може да достигнат до 200 евро, като със 7 на сто ще се облага сумата над 102 евро. Предвидено е и данъчно облекчение от 2000 евро на дете, което участва в извънкласни обучения и спорт. Сред останалите промени, които депутатите ще обсъдят днес са още: актуализация на данъчните оценки на имотите, въвеждането на акциз за мощните коли над 340 конски сили, както и поетапно вдигане на прага на регистрация на фирмите по ДДС.

√ Проектобюджетът на НЗОК: Надзорният съвет на касата обсъжда параметрите за 2027 година

Надзорният съвет на НЗОК ще гледа проектобюджета на касата за следващата година. Той надхвърля 5.6 млрд евро. Увеличението спрямо тази година е с около 426 милиона евро.

Почти половината от заложените средства над 2.5 милиарда евро са за болнична помощ. Разходите за лекарства, медицински изделия и диетични храни са над 1.4 млрд евро. Предвидени са повече пари за лични лекари, специалисти, изследвания и зъболекари. Със законопроекта се предлагат и промени в закона за здравното осигуряване и лекарствата.

БНР

√ КЗК с насоки за сътрудничество в селскостопанския сектор

Комисията за защита на конкуренцията ще представи за обществено обсъждане насоки за сътрудничество в селскостопанския сектор.

Документът е разработен след анализ на пазара на хранителни продукти от първа необходимост.

В дискусията ще се включат работодателски и синдикални организации, производители, преработватели, търговци и потребители.

Ще участва и вицепремиерът и министър на икономиката и индустрията Александър Пулев.

√ Еврогрупата приветства двамата "отлични" кандидати за председател на ЕЦБ

Председателят на еврогрупата Кириакос Пиеракакис заяви в понеделник, че групата, в която влизат финансовите министри от Европейския съюз, е получила две "отлични" номинации за поста председател на Европейската централна банка – тези на бившия управител на Испанската централна банка Пабло Ернандес де Кос и на бившия управител на Нидерландската централна банка Клаас Нот.

По думите му и двамата кандидати притежават "богат опит и международен авторитет" и се състезават за поста, който в момента заема Кристин Лагард, чийто мандат изтича през февруари 2027 г.

Пиеракакис допълни, че Еврогрупата ще разгледа и кандидатури за мястото на Изабел Шнабел в Изпълнителния съвет на ЕЦБ, тъй като тя ще освободи своя пост през януари, както и позицията на главен икономист, която ще стане вакантна през май с изтичането на мандата на Филип Лейн.

Председателят на еврогрупата отбеляза, че трите назначения биха могли да бъдат разгледани едновременно, за "да се улесни постигането на консенсус", макар че окончателното решение ще бъде взето от Европейския съвет.

Investor.bg

√ Газът в Европа поевтиня с 20% от началото на отоплителния сезон

С началото на отоплителния сезон (1 ноември) цената на газа в Европа се понижи с малко над 20% и от пика от над 103 евро за мегаватчас - най-високото ниво от 2022 г. насам, достигна 82 евро за мегаватчас на нидерландската борса TTF.

Пазарите са силно волатилни и реагираха много негативно на плановете на Нидерландия и Германия да опитат да изкарат зимата с наполовина пълни газохранилища. Търговците в Европа като цяло трудно се решиха да изпълнят регламента на Европейската комисия за пълни до 90% газохранилища към 1 ноември. Причината са по-ниските цени на суровината през зимните месеци. От април 2027 г. суровината вече се търгува за под 70 евро, а през второто тримесечие има оферти и за под 65 евро за мегаватчас.

При това положение компаниите - търговски и комунални, рискуват да повторят ситуацията от зимата на 2022 година. Тогава панически търсеха газ, с който да запълнят резервите си за зимните месеци без "Северен поток" и тръбния газ от Русия като цяло. Зимата обаче беше необичайно мека и газът остана неизползван.

Наскоро в изслушване пред Народното събрание директорът на "Булгаргаз" Георги Татарски призна, че в газохранилището във врачанското село Чирен все още има 1,4 млн. мегаватчаса от този газ, а цената му е прекалено висока и компанията трудно успява да я балансира.

Цената рязко се повиши в края на октомври, когато Нидерландия и Италия решиха да отпуснат компенсации за компаниите, за да закупят газ, необходим за гарантиране на зимните месеци. Германия - защото очаква да покрие търсенето от спот пазарите, а Нидерландия, защото започна да нагнетява при много ниски нива в газохранилищата и покриването на европейските изисквания щеше да струва скъпо. В същото време прогнозата за времето сочеше застудяване в Европа и дни без ветрове, които да покрият увеличените нужди от електроенергия.

Германия не стимулира пълненето на газохранилищата и започва зимата с пълни до почти 60% от капацитета съоръжения - едно от най-ниските нива в Европейския съюз (ЕС). Италия я обвини, че това оказва натиск на пазара, защото капацитетът на германските газохранилища е най-големият в общността. Германските регулатори не приеха обвиненията и обърнаха внимание, че държавите от ЕС като цяло приближиха ревизираните цели на Брюксел за тази зима (*80% запълняемост на газохранилищата*) и започват зимата със средно 74% пълни газохранилища, а в Италия нивото е 91%.

Зимата сега е различна от 2022 година - страните от общността намериха алтернативи във втечнения газ. Германия например изгради няколко терминала за втечнен газ, каквито нямаше до началото на войната в Украйна.

По тази причина и газовите пазари се оказаха под допълнителния натиск на войната в Близкия изток, която ограничи към 20% от доставките на втечнен газ от региона (основно от Катар). Прогнозите сега от тази посока също са позитивни - инвеститорите в енергийни ресурси като цяло са оптимисти, че със загубата на Конгреса администрацията в Белия дом ще гледа да приключи войната в Иран.

Пред CBS в неделя президентът Доналд Тръмп коментира, че не планира нови удари в Близкия изток, но няма да ги спре, ако се наложи. Той беше категоричен, че отново би започнал войната, въпреки че тя е повлияла негативно на изборните резултати, защото капацитетът на Иран да разработва ядрено оръжие е забавен, а бойните способности - ограничени.

√ Задава се нов проблем за европейската автомобилна индустрия в началото на 2027 г.

Европейските производители на автомобили са изправени пред перспективата за нови разходи в размер на милиарди евро заради мита, които ще влязат в сила началото на новата година, пише германското издание Merkur.

Според изчисления на Европейската асоциация на производителите на автомобили (ACEA) износът на електрически автомобили за Великобритания може да бъде обложен с мита, които да генерират нови разходи в размер на 1,47 млрд. евро през следващата година. Това се дължи на разпоредба в търговското споразумение между Европейския съюз (ЕС) и Обединеното кралство.

Споразумението установява правила за произход за електрически автомобили и плъгин хибриди. Само превозни средства, които отговарят на тези правила, могат да бъдат внасяни безмитно във Великобритания.

ACEA обаче прогнозира, че повечето от засегнатите превозни средства няма да отговарят на новите изисквания.

Президентът на асоциацията Ола Калениус, който е и главен изпълнителен директор на Mercedes-Benz AG, предупреждава за „опустошителни последици“ в писмо до Брюксел. Той се застъпва за „временна промяна в правилата за произход на батериите“.

Европейската автомобилна индустрия досега не е успяла да произведе достатъчно батерии и материали за батерийни клетки в ЕС, за да отговори на новите изисквания. Това също така представлява предизвикателство за компаниите в светлината на планирания Закон за ускоряване на промишлеността. Освен това тенденцията на преминаване към железни батерии затруднява установяването на европейско производство на такива компоненти.
Според търговското споразумение между ЕС и Великобритания, от януари 2027 г. максимум 45 на сто от заводската цена на електрически автомобил може да се генерира от материали, които не са с произход от ЕС или Обединеното кралство.
За батериите се прилага правилото, основано на стойността: 70 процента, а за клетките, от които са съставени - 65 процента. Като алтернатива могат да бъдат спазени определени производствени правила. В противен случай ще бъде наложено 10-процентно мито върху износа на автомобили за Обединеното кралство.
ACEA очаква около 520 хил. електрически леки коли и търговски превозни средства да бъдат изнесени от ЕС за Великобритания през 2027 г. – на обща стойност 17,9 млрд. евро. От тях около 426 хил. превозни средства няма да отговарят на новите правила за произход. Това означава, че този обем ще подлежи на 10% мито.
В светлината на надвисналата тежест Калениус предлага отлагане на строгите правила за произход за батериите.
ЕК в момента проучва начини за смекчаване на последиците за производителите. „Комисията е предложила някои технически промени“, изтъква директорът „Международна търговия“ в ACEA Джонатан О'Риърдън пред Automobilwoche.
Това обаче не включва промяна в правилата, както настоява асоциацията. Според О'Райърдън, дискусията е съсредоточена върху облекчаване на прилагането на разпоредбите.
Първоначално беше планирано строгите правила да влязат в сила през 2024 г. През декември 2023 г. двете страни се споразумяха да ги отложат до края на 2026 г. Това трябваше да даде на индустрията повече време за подсигуряване на веригите на доставка на батерии в Европа. Това разширяване обаче се забави значително.
През 2025 г. голямата надежда на Европа Northvolt обяви фалит. ACC, производителят на клетки, подкрепен от Stellantis, Mercedes-Benz и Total Energies, изостави плана за изграждане на фабрики в Кайзерслаутерн и Термоли, Италия. В останалите заводи индустрията все още трябва да увеличи производството на клетки до индустриален мащаб. Това включва фабриката на дъщерното дружество на Volkswagen PowerCo в Залцгитер.
„В началото на практика всички инвестиции в европейското производство на батерии се насочваха към технологията с никел“, изтъква О'Риърдън.
Това са клетки с високо съдържание на никел, манган и кобалт. Но железните клетките придобиват значително значение в международен план.
„За съжаление, ние изобщо не произвеждаме този тип батерии в Европа“, признава О'Риърдън.
Железните клетки са сравнително здрави и евтини. В Китай този клетъчен химичен състав вече представлява 82,8% от капацитета на тяговите батерии, инсталирани в превозни средства между януари и септември. Сега Европа също започва да ги приема.
Volkswagen ги използва в новите си електрически автомобили ID. Polo и ID. Cross. Главният изпълнителен директор на Stellantis Антонио Филоса обяви преминаването към железни клетки за множество електрически модели на групата в Европа до 2027 г.
Това обаче увеличава още повече зависимостта от Китай, тъй като Европа изостава особено много в тази технология. Поради това Volkswagen задълбочава сътрудничеството си и с китайския производител на батерии Gotion. Двете компании планират в бъдеще да управляват съвместно фабриката за батерии PowerCo във Валенсия.
Британските производители също са засегнати. Търговското споразумение се прилага за търговията и в двете посоки. Проучване на LSE Consulting за ACEA, базирано на прогнози на производителите, заключава, че само 23,9% от износа на електрически превозни средства между ЕС и Обединеното кралство, прогнозиран за 2027 г., ще отговаря на новите правила за произход. За плъгин хибридите този дял е още по-нисък - само 1,7%.

Мениджър

√ Минималните осигурителни прагове се увеличават с 6,4%

Проектобюджетът на Държавното обществено осигуряване за 2027-а година предвижда ръст с 6.4 на сто на минималните осигурителни прагове. Увеличението спрямо сегашните им нива ще бъде от 1 януари догодина. Заложена е и промяна в разпределението на осигурителните вноски между осигурителя и осигурените за държавните служители и заетите по Закона за съдебната власт, предава БНР.

В проектобюджета е записано, че минималните осигурителни доходи по основните икономически дейности и квалификационни групи професии се актуализират от 01.01.2027 година, като размерите им от 2026 се увеличават с ръста на минималната заплата, който е 6.4 на сто. Така например за ръководителите този доход е между 996 и 1375 евро, за специалистите е 879 евро, а за машинни оператори и монтажници - 703 евро.
За държавните служители и заетите по Закона за съдебната власт се предвижда промяна в разпределението на осигурителните вноски между осигурителя и осигурените, съотношение 60 към 40 за фондовете "Общо заболяване и майчинство" и "Безработица", за фонд "Пенсии" за родените преди 1960 година 11,02 на сто е за сметка на осигурителя, 8.78 на осигурения.
За родените след 01.01.1960 година размерите са съответно 8.22 и 6.58 на сто. В тази връзка се предвижда компенсиране на възнагражденията, за да се запази достигнатият доход за тези категории лица.
БНР научи, че в понеделник Надзорният съвет на Националния осигурителен институт ще обсъди проектобюджета на Държавното обществено осигуряване за догодина. Предвидено е минималният осигурителен доход на самоосигуряващите се да стане 660 евро. От първи юли пенсиите ще се осъвременят по швейцарското правило с увеличение между 7 и 8 процента. Майчинството за втората година ще бъде 450 евро.

√ Коледните добавки от 50 евро ще бъдат изплатени в края на ноември

Коледните добавки от 50 евро за пенсионерите и останалите най-уязвими групи от населението ще бъдат изплатени в края на този месец. Това съобщи министърът на труда и социалната политика Наталия Ефремова преди заседанието на Надзорния съвет на Националния осигурителен институт.На заседанието се обсъжда проектобюджетът на Държавното обществено осигуряване за 2027 г., предаде БНР.
"Най-важната новина е, че всички социалноосигурителни плащания са гарантирани с бюджета. Бюджетът е по-висок в сравнение с миналата година. Възлиза на 16 милиарда и половина евро. От тях 14 милиарда ще са разходени за пенсиите на хората. Предвидено е увеличение на пенсиите от средата на годината на всички видове пенсии. Предвиждаме увеличение на обезщетението за майчинство през втората година", заяви министърът на труда и социалната политика Наталия Ефремова.

Business.dir.bg

√ Над 14,6 млрд. евро за пенсии залага проектобюджетът на ДОО за 2027 г.

Над 14,6 млрд. евро ще бъдат отделени за пенсии през 2027 г., а общите приходи в бюджета на държавното обществено осигуряване се очаква да надхвърлят 16 млрд. евро. Проектът на план-сметката беше одобрен единодушно от Надзорния съвет на Националния осигурителен институт (НОИ).
Според разчетите минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст ще достигне 374,62 евро, а средният размер на пенсията ще бъде около 587 евро. Максималният размер ще остане непроменен - 1884 евро.
Предвижда се от 1 юли пенсиите да бъдат осъвременени по швейцарското правило. Прогнозното увеличение е между 7 и 8%, като окончателният процент ще бъде определен според показателите за инфлацията и нарастването на осигурителния доход.
Промени са заложени и при осигурителните доходи. Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се ще бъде 660 евро - колкото е планираната минимална работна заплата за следващата година. Максималният осигурителен доход се предвижда да нарасне от 2300 на 2400 евро.
Увеличение ще има и при обезщетенията за безработица. Минималното дневно плащане ще достигне 13 евро, а максималното - 60,76 евро.
Проектобюджетът предвижда и по-високо обезщетение за отглеждане на дете през втората година от майчинството - 450 евро. Майките, които се върнат на работа преди изтичането на този период, ще получават 75% от полагащото им се обезщетение.
Паралелно с финансовите промени се подготвя реформа в системата за оценка на хората с увреждания. Тя ще се въвежда поетапно през 2027 г. и ще включва по-строг контрол върху решенията на ТЕЛК, както и нов начин за определяне на индивидуалните потребности. "С реформата, която ще бъде проведена поетапно през следващата година, на първо място трябва да има засилен контрол, да започне разкриването и прекратяването на фалшивите ТЕЛК решения", заяви Ефремова.

По думите ѝ новият модел трябва да позволи подкрепата да се определя по-точно според нуждите на всеки човек с увреждане. Целта е финансовата помощ и социалните услуги да достигат до хората, които действително се нуждаят от тях, за да водят по-независим живот.
Одобрените от Надзорния съвет параметри са част от проектобюджета на държавното обществено осигуряване за 2027 г. Предстои той да премине през следващите етапи на бюджетната процедура и да бъде окончателно приет.

√ $520 млрд. в стокообмен: Китай и ЦИЕ търсят нови хоризонти за сътрудничество

"Търсене на общото при запазване на различията" - така бе описано бъдещето партньорство между Китай и страните от Източна и Централна Европа по време на шестия академичен форум на високо равнище "Диалогът между Китай и Европа: разширяване на синергиите и създаване на взаимноизгодно бъдеще".
Събитието, което се проведе в хотел "Маринела", бе организирано от Посолството на Китайската Народна Република в София, Института за партийна история и литература към Централния комитет на ККП, Китайската асоциация за публична дипломация, Национална българска асоциация "Един пояс, един път" и Стопанския факултет към СУ Св. Климент Охридски. Форумът събра на едно място представители на водещите мозъчни тръстове от Китай и Централна и Източна Европа, като постави на фокус задълбочаването на стратегическото партньорство, което да носи взаимна изгода на двете страни - търсене на общото при запазване на различията.
Първа отправи приветствени слова Н.Пр. г-жа Дай Цинли - извънреден и пълномощен посланик на Китайската Народна Република в България. Тя подчерта изключително важната роля на Китайската икономика за развитието на света. Тя призова двете страни да се придържат към взаимно уважение, а Европейската комисия да превърне твърдението, че Китай е ключов партньор за Европа в конкретни действия. Дай Цинли заяви, че Китай е готов да задълбочи и повиши нивото на сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа и че Българо-китайските отношенията в сферата на търговията, инвестициите, енергетиката и инфраструктурата стават все по-интензивни.
На форумът присисъства още професор Атанас Георгиев, Декан на Стопанския факултет към СУ Св. Климент Охридски. Той подчерта, че още през 2007г. към Факултета е създаден Център за икономика и политика на Китай, който през годините подпомага академичния обмен, съвместните изследвания и научния диалог между двете страни. Проф. Георгиев добави: "Днешният форум се провежда в период на съществени промени в международната икономическа среда. Отношенията между Китай и Европа се развиват в условията на засилваща се технологична конкуренция, промени в индустриалните политики и нови предизвикателства пред международната търговия. Убеден съм, че академичните институции можем да допринесем за по-доброто разбиране на тези процеси чрез задълбочени изследвания и открити дискусии."
Последен специално обръщение направи Уан Джунуей, председател и научен сътрудник на Отдела за планиране на научните изследвания към Института за партийна история и литература към Централния комитет на ККП. Той се фокусира върху надслова на днешния форум - търсене на общото при запазване на различията и взаимноизгодно сътрудничество. За него този подход е емблематичен за китайската дипломация в новата ера. Той цитира Си Дзинпин: "Мъдрите търсят общото, а неразумните се фокусират върху различията. Съмишлениците са партньори, но и онези, които търсят общото въпреки различията, също са партньори. Когато имаш повече приятели, пътят е по-лек." .
В първият тематичен панел под надслов "15-тата петилетка на Китай и визията за ЕС за 2030г" Джан Шу, председател и научен сътрудник на Отдела за планиране на научните изследвания към Института за партийна история и литература към Централния комитет на ККП, представи част от визията на китайската петилетката за периода 2026-2030г. Той заяви: "Фокусът на икономическото развитие се поставя изцяло върху реалния сектор и изграждането на модернизирана индустриална система с гръбнак от напреднало производство."
Той уточни, че наред с масови високотехнологични отрасли като роботика, нови материали и биофармацевтика, държавата насочва инвестиции към индустриите на бъдещето - квантови компютри, термоядрен синтез, изкуствен интелект и 6G мрежи. Екологичните цели на програмата са не по-малко амбициозни: намаляване на въглеродните емисии за единица БВП със 17% и изграждане на около 100 пилотни индустриални зони с нулеви нетни емисии на национално равнище.
Като доказателство за устойчивостта на икономическия курс експертът цитира данни за първите девет месеца на текущата година, през които БВП на Китай отбелязва годишен ръст от 4,6%, а стоковият износ се увеличава с 6,4%. Особено динамична е търговията с партньорите от инициативата "Един пояс, един път", където общият стокообмен е нараснал със 17,1% на годишна база.
Преминавайки към практическите измерения на свързаността между Азия и Европа, китайският представител акцентира върху развитието на железопътната мрежа China Railway Express. Към момента тя свързва 129 града в Китай с 236 населени

места в 26 европейски държави, като общият брой курсове вече надхвърля 130 000 композиции, транспортирали стоки за над 520 млрд. долара.
"Китай през последните години постигна изключителни резултати в зеленото развитие, а производствата на възобновяема енергия и нови превозни средства заемат челно място в света. Държавите от Централна и Източна Европа също активно осъществяват зелен преход, поради което сътрудничеството в оборудването за чиста енергия и технологиите за съхранение на ток предлага огромен потенциал", заяви лекторът.
По време на втория панел Лю Джън, също представител на Института за партийна история и литература, отбеляза ключовото значение на Глобалната инициатива за развитие, стартирала през 2021г., която получи подкрепата на над 130 държави и международни организации, 84 страни се присъединиха към "Групата на приятелите на инициативата", бяха мобилизирани над 23 млрд. долара и стартираха над 1800 проекта в полза на повече от 30 милиона души.
Той добави: "В региона на Централна и Източна Европа резултатите също са видими. Успешното завършване на ключови инфраструктурни проекти като пристанище Пирея в Гърция, моста "Пелешац" в Хърватия и магистралата "Север - Юг" в Черна гора, както и навлизането на български заквaски и сортове в Китай, довело до създаването на изключително успешната марка кисело мляко "Момчиловци", доказват силата на нашето практическо партньорство."
Какво представлява Форума за академичен обмен между водещи мозъчни тръстове от Китай и страните от Централна и Източна Европа
Този механизъм е иницииран от Националния висш мозъчен тръст към Института за партийна история и литература към ЦК на ККП в сътрудничество с мозъчни тръстове от редица държави от ЦИЕ. През изминалите десет години форумът изгражда трайна платформа за редовен обмен на идеи и конструктивен политически диалог между изследователите от Китай и Централна и Източна Европа.
През изминалите години събитието се е провеждало в градове като Варшава, Будапеща, Белград и Пекин, превръщайки се във важна част от общата мрежа за партньорство между академичните общности на Китай и региона. В рамките на форума учени от множество държави обсъждат задълбочено ключови теми като изграждането на общност със споделена съдба за човечеството, съвместното изграждане на "Един пояс, един път" и стимулирането на модернизацията, давайки съществен принос за развитието на отношенията.
Тази година се навършват 10 години от създаването на Форума за академичен обмен между водещи мозъчни тръстове от Китай и страните от Централна и Източна Европа.

3e-news.net

√ Доклад за климатичния напредък на ЕС: приходите от търговията с въглеродни емисии достигат 43 млрд. евро
Емисиите от парников газове продължават да намаляват, делът на чистите технологии расте и все повече приходи от Европейската системата за търговия с емисии са налични за държавите членки за инвестиции в декарбонизация. Това показва годишния Доклад за напредъка на ЕС в областта на климатичните действия за 2026 г. и доклад за пазара на въглеродни емисии, който Европейската комисия публикува днес. Тези резултати са част от целите на Съюза да укрепи конкурентоспособността си, да подобри енергийната си сигурност, да намали зависимостта си и да стане климатично устойчив.
Докладът показва, че през 2025г. ЕС е намалил нетните си емисии от парникови газове с 1.6% в сравнение с 2024г. Емисиите, които влизат в Европейската схема за търговия с емисии (ETS), са намалели с 2%, докато тези от Регламентът за разпределяне на усилията (ESR) са запазили нивата си. Сравнено с 1990г, днес емисиите са с 39% по-малко, а икономиката на ЕС се е увеличила със 74%.
Данните сочат още, че през 2025г. приходите от схемата за търговия с емисии са достигнали 43млрд. евро (11% увеличение в сравнение с 2024г.)
Ускореното внедряване на чисти технологии през 2025г. продължава да подпомага намаляването на зависимостта на ЕС от вносни изкопаеми горива и ограничава последиците от нестабилните цени за гражданите и бизнеса.
По повод излизането на доклада Вопке Хоекстра, комисар по въпросите на климата, нулевите емисии и чистия растеж, заяви: Европа ускорява, а не забавя. Нивото на емисиите в ЕС продължава да спада, докато внедряването на чисти технологии се разпростира из цялата икономика. Климатичната криза обаче също ускорява темпото. Климатичните действия, конкурентоспособността и независимостта вървят ръка за ръка. Ускорявайки прехода към чиста и европейска енергия, можем да намалим емисиите, да подсилим устойчивостта си и да намалим зависимостта от вносни изкопаеми

горива. Следващата стъпка е по-бързо внедряване и инвестиции в чистите технологии на ЕС в цяла Европа. Така можем да постигнем целите ни и да си осигурим по-чиста икономика, по-силна индустрия и по-голям просперитет за европейци
Регистрациите на електрически коли през 2025г. са достигнали 1.9 млн. - 1 от всеки 6 нови коли е била електрическа. Соларният и вятърен капацитет на ЕС възлиза на 611 GW - около 49% от общия капацитет на общия капацитет за производство на електроенергия. Инсталирането на термопомпи също се е увеличило, като през 2025г. капацитетът от хидропомпи е достигнал 41GW, сравнено с 26 GW през 2024г.
Екстремните явления, свързани с климата, са причинили икономически загуби в ЕС на стойност 822 млрд. евро от 1980г. насам. Около 70 млрд. евро на година трябва да бъдат инвестирани в адаптация до 2050г.
Докладът за въглеродният пазар показва, че от тези 43.2 млрд. евро приходи към ETS, 23.9 млрд. евро са били насочени директно към държавите членки, които от своя страна да ги инвестират в мерки за декарбонизация на домакинствата и бизнеса. Подобни действия ще гарантират че Европейската схема за търговия с емисии ще постигне целта си за 2030г. да намали емисиите с 62% спрямо нивата от 2005г.
Емисиите от индустриалните съоръжения са намалели с 3.3% спрямо 2024г. предимно благодарение на секторите на желязото и стоманата, цимента и химическата промишленост. Емисиите от морски транспорт са намалели с 4%, но тези в авиацията са се увеличили с 0.2%, което подчертава належащата необходимост този сектор да се декарбонизира.

√ АЕЦ може да се адаптират към въздействието на горещите вълни

Атомните електроцентрали (АЕЦ) може да се адаптират към въздействието на горещите вълни. Това може да се постигне чрез стабилни конструктивни характеристики и технологии, които са устойчиви на атмосферни влияния. Това заявява в интервю Юрай Ровни, ръководител на секция „Експлоатационна безопасност“ към МААЕ в интервю с Анна Щорх от Службата за обществена информация и комуникация към МААЕ. Тъй като горещите вълни зачестяват, въпросът как ще се отразят те на ядрената енергетика става все по-актуален.

През последните години периодите на екстремни горещини оказват засилващ се натиск върху обществото, инфраструктурата и енергийните системи, като разкриват редица предизвикателства пред експлоатацията. Едно от тях е необходимостта да се поддържа надеждната работа на атомните електроцентрали (АЕЦ) в условия, при които температурите на въздуха се повишават, а водоизточниците стават по-топли или по-оскъдни.
Тъй като атомните електроцентрали разчитат на вода за охлаждане, високите температури и намалената й наличност налагат на операторите, в определени ситуации, временно да намалят мощността или да спрат работата на централите. Това през настоящата година се случи в редица държави, включително в Унгария, Румъния, България и Франция, както през предишни лета и в Съединените щати, Германия, Швейцария, и скандинавските страни.
Подобни мерки не са признак за опасения, свързани с ядрената безопасност. Напротив, те са част от утвърдени експлоатационни практики, целящи да гарантират спазването на екологичните изисквания в случаите, когато температурата, дебитът или нивото на водата излязат извън определените в нормативната уредба граници. Аналогични изисквания са в сила и при други технологии за производство на електроенергия чрез топлинни процеси.

Как една атомна електроцентрала използва вода за охлаждане? Откъде се взема водата и къде отива тя след това? Как горещата вълна влияе на този процес?

Атомната електроцентрала произвежда електроенергия, като използва топлината от ядреното делене за получаване на пара, която задвижва турбина, свързана с генератор. След преминаването през турбината парата все още е гореща и тя трябва да бъде охладена и кондензирана обратно в течно състояние (вода), за да може да се използва отново.
Само около една трета от топлината, генерирана в реактора, се преобразува в електроенергия. Останалите две трети, които централата не може да оползотвори, се отвеждат чрез отделен кръг с охлаждаща вода, преминаваща през кондензатор – топлообменник, който охлажда газ или пара и ги превръща в течност. Охлаждането в кондензатора представлява основната част от потреблението на вода в централата. Съществуват и по-малки, отделни системи за охлаждане на друго оборудване.
На водещата илюстрация е показана затворена охладителна система с такъв тип охладителна кула (тип „мокра“). При други централи водата от река, езеро или море преминава през кондензатора само веднъж, след което се връща обратно във водоизточника, или пък се използва специален охладителен басейн. Изборът зависи от местоположението, климата и наличието на водни ресурси.
Охлаждащата вода никога не влиза в контакт с радиоактивния материал в реактора. Тя е част от отделна система, предназначена единствено за отвеждане на излишната топлина.

Повечето топлоелектрически централи, включително тези, работещи с въглища, газ или биомаса, разчитат на подобни охладителни системи и са изправени пред същите ограничения. Например, централите на въглища също се налага да намаляват производството си, когато ниското ниво на речните води ограничава наличното количество вода за охлаждане. Водата от кондензатора обикновено се връща към водоизточника си с малко по-висока температура. Много електроцентрали използват вода от близка река, езеро или море като среда за отвеждане на топлината. Други централи използват охладителни кули, които отдават голяма част от излишната топлина в атмосферата под формата на пара, а останалата охлаждаща вода връщат обратно в цикъла, като я допълват с прясна вода от източника.

Река, езеро или море могат да абсорбират само определено количество топлина, преди повишаването на температурата да наруши екосистемите. По време на гореща вълна или период на нисък речен отток, водата вече е по-топла и с по-ниско ниво от обичайното, което намалява способността ѝ да поема допълнителна топлина от централата. Именно това ограничава количеството топлина, която една електроцентрала може да отделя, за да спази екологичните норми.

Защо е от значение, ако изпусканата вода е малко по-топла? Какви рискове съществуват за водните екосистеми?

Преди изграждането на атомна електроцентрала (АЕЦ) се извършва Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), за да се гарантира, че централата ще оказва минимално отрицателно въздействие върху природата. Тази оценка разглежда потенциалните последици от строителството, експлоатацията и извеждането от експлоатация на АЕЦ върху въздуха, водите, растителността, животинския свят и екосистемата като цяло, включително чрез топлинни емисии, изпускане на химични вещества и други отпадни потоци.

Ако температурата на изпусканата охлаждаща вода надвиши допустимите граници, това може да повиши температурата и да намали нивата на кислород във водния басейн, в който тя попада. Това може да наруши екологичното равновесие, например, чрез стимулиране на прекомерен растеж на водорасли или бактерии, или чрез подлагане на стрес на рибите и други видове, които се нуждаят от по-хладна и богата на кислород вода, особено по време на размножителния период или периода на хвърляне на хайвер. Подобни смущения могат да доведат до промени в биоразнообразието и структурата на екосистемата – явления, които трябва да бъдат предотвратени.

С цел опазване на околната среда, националното законодателство налага строги ограничения върху повишаването на температурата в реки или езера, които приемат вода от атомни електроцентрали. Ако бъде достигнат лимитът, както се случи в части от Европа по време на скорошните летни горещи вълни, атомните електроцентрали са длъжни да намалят мощността си, за да останат в рамките на тези ограничения. В някои случаи това налага пълно спиране на реактора – обикновено за период от няколко дни до няколко седмици, докато условията се нормализират. Това е превантивна мярка, целяща да предотврати вреди за околната среда. В редки случаи регулаторните органи могат да разрешат временни изключения, за да се гарантира сигурността на електроснабдяването.

Съществуват ли правила относно това, колко топла е позволено да бъде тази вода? Различават ли се тези регулации в отделните държави, или има международен стандарт?

МААЕ създаде международна рамка от насоки, която да подпомогне държавите при определянето на всички фактори, които трябва да бъдат взети предвид при установяването на максималното топлинно натоварване за водния басейн, използван като приемник на топлина. Температурните ограничения в абсолютни стойности, определени от националния регулаторен орган, са специфични за всяка централа и отразяват местните условия. Всяка река е различна, а атомните електроцентрали функционират при твърде разнообразни климатични условия. Поради това за всяка площадка е необходима индивидуална оценка на въздействието върху околната среда, отчитаща всички значими местни фактори. Въз основа на получените резултати, независимият регулаторен орган на съответната държава утвърждава експлоатационните ограничения и условия за централата. Те обикновено включват максимално допустимата температура на охлаждащата вода, която се връща в реката или езерото.

Тези ограничения подлежат и на периодично преразглеждане: стандартите за безопасност на МААЕ изискват провеждането на периодичен преглед на безопасността, приблизително на всеки десет години. В рамките на този процес се анализира дейността на централата, включително състоянието на околната среда, границите и резервите на безопасност, както и изискванията към охлаждащата вода. Това позволява експлоатационните ограничения да бъдат коригирани в съответствие с промените в климатичните условия.

Могат ли ядрените централи да бъдат проектирани да се адаптират към покачващите се температури?

Адаптирането на ядрените централи към покачващите се температури може да се постигне чрез стабилни конструктивни характеристики и технологии, устойчиви на атмосферни влияния. Съществуващите стандарти за безопасност на МААЕ изискват екстремните метеорологични условия да бъдат взети предвид при анализа на безопасността на ядрените

инсталации и централите трябва да демонстрират, че могат да управляват тези условия в рамките на своите проектни основи. МААЕ работи със Световната метеорологична организация, за да преразглежда и актуализира непрекъснато своите стандарти за безопасност, за да включи най-новите научни и технологични разработки, свързани с топлинните вълни и други екстремни метеорологични явления и тяхното потенциално въздействие върху ядрените съоръжения.
Освен регулаторната адаптация, самото проектиране на централата може да намали зависимостта от естествени водни басейни. Това се отнася, както за съществуващите, така и за новите централи. Покачващите се температури на водата могат да бъдат решени чрез увеличаване на капацитета на кондензатора на централата. Намаленото наличие на вода може да се управлява чрез преминаване към система със затворен цикъл: вместо да се черпи непрекъснато от река и да се връща надолу по течението, същата охлаждаща вода се използва повторно многократно – най-често с помощта на охладителни кули. Друг вариант е преминаването към въздушно охлаждане, което премахва напълно нуждата от водоизточник. Такива модификации на съществуваща АЕЦ могат да включват значителни инвестиции и се оценяват за всеки отделен случай.
Атомните електроцентрали могат да бъдат проектирани и в съответствие с условията на конкретната площадка, на която са разположени. В горещи региони централите могат да бъдат изградени с по-мощни охладителни системи, които да компенсират по-високата температура на водата, или пък да бъдат проектирани така, че връщаната в околната среда вода да е по-студена, отколкото е била при първоначалното ѝ вземане – подход, който помага за спазването на екологичните норми. В засушливи райони за охлаждане може да се използват пречистени отпадъчни води от близки населени места.
Разработват се и усъвършенствани реакторни технологии – като високотемпературните реактори с газово охлаждане или реакторите, охлаждани с течни метали или соли, които използват методи за охлаждане, намаляващи или напълно елиминиращи нуждата от голям воден източник. Малките модулни реактори могат да разчитат на системи със затворен цикъл или въздушно охлаждане, което намалява или премахва зависимостта от естествени водоизточници. Това ги прави по-малко уязвими към ограничения във водоснабдяването, възникващи вследствие на горещи вълни.
Тези усилия допринасят за това атомните електроцентрали да останат безопасни, надеждни и устойчиви на фона на повишаващите се температури, горещите вълни, засушаванията и други екстремни метеорологични явления.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Норвежкият държавен фонд: Инвестициите във възобновяема енергия са надценени

- Norges Bank Investment Management (NBIM) е инвестирал около 11 млрд. евро във възобновяема енергийна инфраструктура през миналата година, но през настоящата сумата е малко над 2 млрд. евро
- Норвежкият фонд направи първата си инвестиция в съхранението на енергия, придобивайки 10% от Ayra Power LLC срещу 300 млн. долара
- Портфейлът от непублични инвестиции във възобновяема енергия е достигнал 114 млрд. норвежки крони в края на септември

Норвежкият фонд за 2,3 трлн. долара иска да ускори инвестициите във възобновяема енергийна инфраструктура, но високите цени ограничават възможностите му. Промяната на пазара от купувач към продавач затруднява намирането на атрактивни сделки.
Норвежкият държавен инвестиционен фонд, управляван от Norges Bank Investment Management (NBIM), е вложил около 11 млрд. евро във възобновяема енергийна инфраструктура през миналата година.
През тази година инвестициите са далеч по-скромни. Фондът е насочил към подобни активи едва малко над 2 млрд. евро, съобщи Харалд фон Хайден, глобален ръководител на инвестициите в енергетика и инфраструктура.
„Това не е поради липса на усилия“, каза той в скорошно интервю в Осло. „Искаме да инвестираме повече, но това зависи от много фактори. Пазарът се промени от пазар на купувача в пазар на продавача.“
Норвежкият фонд навлиза в батерийното съхранение на електроенергия
Миналата седмица държавният фонд направи първата си инвестиция в съхранението на енергия, като плати 300 млн. долара за дял от 10% в Ayra Power LLC - северноамериканска платформа за съхранение на енергия в батерии.
През миналата година NBIM се договори да инвестира 4,5 млрд. евро в Tennet Germany. Това беше първата му инвестиция в електропреносна мрежа - част от усилията на Европа да модернизира инфраструктурата, изградена за по-централизирана енергийна система.

Фон Хайден заяви, че батериите могат да осигурят атрактивна възвръщаемост, но предупреди, че печалбите може да се свият с навлизането на все повече капацитет за съхранение на отделните пазари.

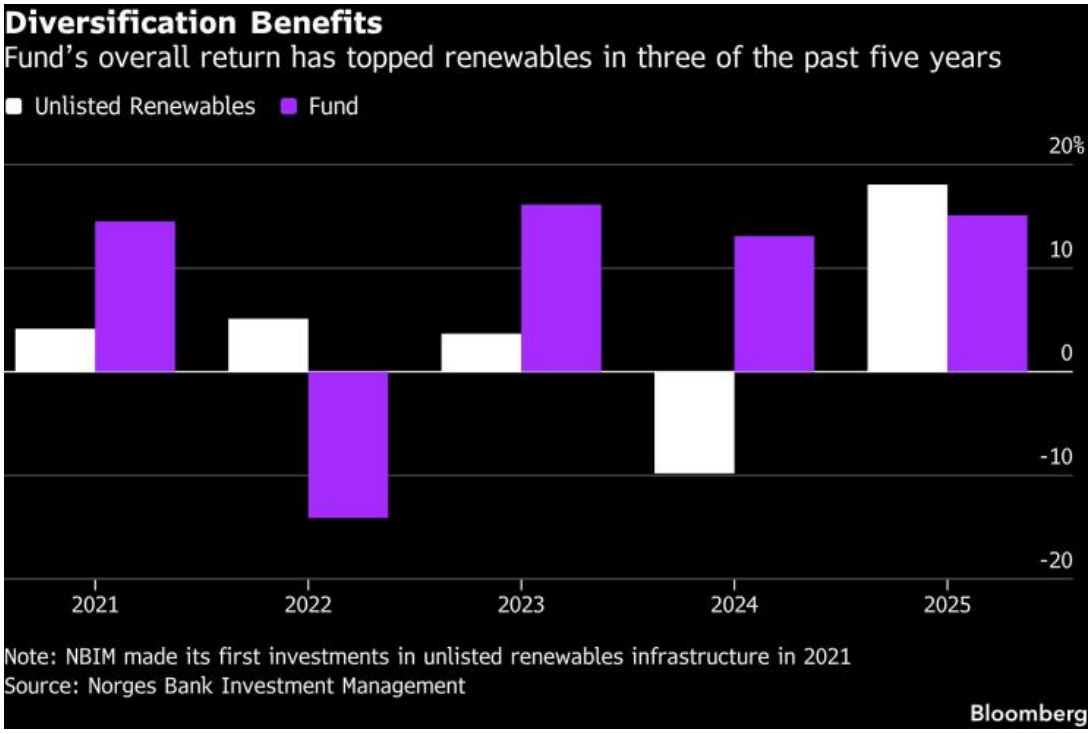
В по-дългосрочен план той очаква съчетаването на вятърна и слънчева енергия с батерийни системи да придобива все по-голямо значение за осигуряването на по-постоянни доставки на електроенергия. „Когато открием проекти, в които всичко си пасва, е като да редиш Лего и е много забавно“, каза той.

Възобновяемите инвестиции заемат 0,5% от активите на фонда

Норвежкият държавен фонд, най-големият в света, има мандат да инвестира до 2% от стойността си във възобновяема енергия и непублично търгувана инфраструктура.

Портфейлът му от непублични инвестиции във възобновяема енергия беше оценен на 114 млрд. норвежки крони (12,1 млрд. долара) в края на септември, или около 0,5% от общите активи на фонда. Ако се включат и поетите инвестиционни ангажименти до 2030 г., делът достига 1%, посочи фон Хайден.

Тези инвестиции са донесли доходност от 7,5% през третото тримесечие спрямо 1,8% през предходните три месеца. Другите класове активи са се представили по-слабо: акциите са донесли доходност от 0,5%, непубличните инвестиции в недвижими имоти са отчели малко по-нисък резултат, а инвестициите с фиксирана доходност са имали отрицателен принос.

Предимствата на диверсификацията. Доходността на целия фонд е надминала тази на инвестициите във възобновяема енергия през три от последните пет години

Като част от стратегията за увеличаване на инвестициите NBIM наема още един служител към екипа си от трима души, който в момента управлява проектите в Северна Америка, съобщи фон Хайден.

Той определя нарастващото потребление на електроенергия като една от най-големите инвестиционни възможности. Електрификацията на транспорта, отоплението и промишлеността вече се ускорява допълнително от бързото разрастване на центровете за данни, които потребяват огромни количества електроенергия.

Според него мащабните разходи за изграждане на такива центрове увеличават и търсенето на нови мощности за производство на възобновяема енергия, както и на дългосрочни договори за изкупуване на електроенергия (PPA). Те осигуряват предвидими приходи за проектите за вятърна и слънчева енергия.

√ Страхът от маслата от семена донесе над $1 млрд. от продажби в САЩ

- Продажбите на продукти без масла от семена в САЩ надхвърлиха 1 млрд. долара, с ръст от над 72% за година.
- Големи производители заменят традиционните растителни масла със зехтин и масло от авокадо под натиска на потребителите.
- Учените не откриват доказателства, че маслата от семена са вредни, а някои изследвания сочат ползи за здравето

Кампанията срещу маслата, извличани от семена, се превърна в бизнес възможност за милиарди долари. През последните 52 седмици американците са закупили продукти с етикет „без масла от семена“ на стойност над 1 млрд. долара, показват данни на NielsenIQ. Това е увеличение с повече от 72% спрямо предходната година. Продажбите на солени снаксове с подобно обозначение са скочили с 87%, докато при продуктите без него ръстът е едва 2,9%, според NIQ.

Въпреки липсата на научни доказателства, че маслата от семена са вредни, кампанията срещу тях придоби толкова голяма популярност, че някои производители промениха рецептите си, заменяйки ги с други масла, макар те да са по-скъпи. Компаниите променят и посланията върху опаковките си.

Големи производители на храни, сред които PepsiCo Inc. и Conagra Brands Inc., вече използват зехтин и масло от авокадо в определени продукти от асортимента си.

За тази промяна допринасят потребители като 63-годишния личен треньор Тайни Вашингтон, който вярва, че маслата от семена са опасни.

„Те са навсякъде и са токсични“, каза той след пазаруване в Такома Парк, щата Мериленд.

Вашингтон проверява етикетите, за да избягва продукти, съдържащи тези масла или твърде много добавки. У дома готви със зехтин или масло. Маслата от семена понякога са наричани „омразната осморка“. В тази група влизат маслата от рапица, царевица, памучно семе, соя, слънчоглед, шафранка, гроздови семки и оризови трици.

Именно те са основната мишена на кампанията срещу растителните масла. Американският министър на здравеопазването Робърт Ф. Кенеди-младши и последователите на движението Make America Healthy Again („Да направим Америка отново здрава“) ги представят като причина за възпаления и хронични заболявания.

Производителите променят рецептите си, за да не губят клиенти

За компаниите противопоставянето на тази тенденция може да означава загуба на доходоносен бизнес. Тъй като маслата от авокадо и маслини са по-скъпи, производителите могат да продават на по-високи цени продуктите, обозначени като несъдържащи масла от семена.

Когато търговските вериги започнали да търсят предимно продукти, произведени с масло от авокадо, „нашата марка започна да се срива“, разказва Мартин Акоста, главен изпълнителен директор на производителя на зеленчуков чипс Kiwa Natural Life.

Компанията дори спряла да участва в някои търговски изложения, на които представяла чипса си, произведен със слънчогледово масло и устойчиво добито палмово масло.

По-рано тази година Акоста отпътувал от Еквадор до централата на Walmart Inc. в Бентънвил, Арканзас, за да разговаря с представител на веригата, който поискал нови продукти, включително чипс, приготвен със 100% масло от авокадо.

„Това е неосъществимо“, казал Акоста на Walmart, като обяснил, че маслото от авокадо е много нестабилно при пържене. В крайна сметка търговската верига се отказала от изискването за използване на масло от авокадо.

Мелиса Ърбан, съосновател на хранителния режим Whole30, разказва, че е била обвинена в социалните мрежи, че се е продала, след като през 2024 г. Whole30 променил препоръките си и премахнал твърденията, че маслата от семена са токсични.

„Бяха много ядосани и го приеха изключително лично“, казва тя. „Някои хора превръщат противопоставянето на маслата от семена в цялата си идентичност.“

Решението на Ърбан да промени позицията си дошло след наемането на двама независими учени, които прегледали най-новите изследвания за тези масла. Научните данни не показали, че те са вредни сами по себе си.

Науката не подкрепя твърденията за вредата от маслата

„Всъщност, ако изобщо има нещо, доказателствата подкрепят ползите за здравето от маслата от семена“, казва Кристина Питърсън, доцент по хранителни науки в Пенсилванския държавен университет.

Много от тези масла съдържат ненаситени мазнини, които могат да намалят риска от сърдечни заболявания, когато заменят наситените мазнини.

Линоловата киселина, която обикновено се съдържа в критикуваните масла, е свързана с по-ниска честота на инфаркти, инсулти, диабет и други хронични заболявания, според Училището по обществено здраве „Блумбърг“ към университета „Джонс Хопкинс“.
Въпреки това подозренията към маслата се засилват, до голяма степен благодарение на социалните мрежи и подкастите, както и на нарасналото недоверие към експертите по обществено здраве след пандемията от Covid-19.
Маслата от семена често присъстват в ултрапреработените храни, които са подложени на все по-силен обществен контрол. За хранителните компании отказът от тези масла е начин продуктите им да придобият имидж на по-здравословни.
Маслото от авокадо се превърна в популярен заместител. Данните на Instacart показват, че през първата половина на 2026 г. продуктите, обозначени като произведени с масло от авокадо, са били купувани със 76% по-често в сравнение със същия период на предходната годинаl. Самото масло от авокадо обаче също се сблъсква с проблеми.

Маслото от авокадо се оказва обект на съмнения за автентичността

В изследване, публикувано по-рано тази година, учени от Калифорнийския университет в Дейвис установяват проблеми с чистотата и качеството на тестваните масла от авокадо.
Според резултатите 89% от продуктите, рекламирани като произведени със 100% масло от авокадо, всъщност не са били чисти.
Производителят на бебешки и детски храни Little Spoon се сблъскал с този проблем, когато преди две години решил да замени маслата от семена и изпратил проби от масло от авокадо за лабораторен анализ, разказва съоснователят Бен Люис. „Те не бяха това, за което се представяха - вътре имаше всякакви масла“, казва Люис. „Нарекохме случая „Авокадогейт“.“
В крайна сметка Little Spoon успяла да намери доставчик на чисто масло от авокадо.
Финансовият директор на Unilever Plc Шринивас Фатак заяви по време на неотдавнашно представяне на финансовите резултати, че марката майонеза Hellmann’s се сблъсква със засилваща се конкуренция от „бързо растящите премиум сегменти на пазара, като майонезата с масло от авокадо“.
По думите му собствената майонеза на Hellmann’s, произведена със 100% масло от авокадо, постепенно разширява присъствието си в търговската мрежа.
В Calbee Inc., производител на печените снаксове от грах и леща Harvest Snaps, замяната на рапичното масло с масло от авокадо е извършена тази година, съобщава вицепрезидентът по маркетинга Мелани Плаз.
Причината е проучване на компанията, според което 71% от потребителите смятат, че видът на използваното масло има значение, а 62% от купувачите на по-здравословни солени снаксове оценяват положително отказа от масла от семена.
Търговците на дребно също активно настоявали за промяната, посочва Плаз.

Подготовката отнела девет месеца.

„Има други теми, при които е необходимо много повече време, за да се постигне напредък и да настъпи промяна на пазара, но тук всичко се случи наистина бързо“, казва тя. Един от печелившите от недоверието към маслата от семена е производителят на зехтин Graza.
Главният изпълнителен директор Андрю Бенин обаче подчертава, че компанията не се опитва да се възползва от негативната кампания.
„Лично аз не одобрявам част от насаждането на страх, което наблюдаваме, а маслата от семена са се превърнали в негов символ“, казва Бенин. „Не мисля, че трябва да всяваме страх като средство за увеличаване на продажбите.“

Капитал

√ Печалбата на АЕЦ "Козлодуй" пада до едва 42 млн. евро за деветмесечието

Почти 50-процентов срив на печалбата отбелязва АЕЦ "Козлодуй" за деветте месеца на годината. Компанията отчита 42 млн. евро положителен финансов резултат при 81 млн. евро за същия период на 2025 г., показва финансовият отчет на дружеството за деветмесечието. Основната причина за това обаче не са само проблемите, свързани със засушаването и рекордно ниското ниво на река Дунав, което е довело до спад от 3% в производството на пети блок, а отчисленията, които компанията трябва да прави към фонд "Сигурност на електроенергийната система". Това в комбинация с изплащането на 100% дивидент топи свободния ресурс на централата и я принуждава да "живее" на заеми.
Приходи и разходи вървят нагоре
Оперативните приходи на дружеството надхвърлят 1 млрд. евро - с 24% повече спрямо същия период на 2025 г. (852 млн. евро). Най-голям ръст - с цели 224%, бележат приходите от НЕК в ролята ѝ на координатор на групата, която продава енергия

за регулирания пазар, като те достигат 302 млн. евро при 93 млн. евро година по-рано. През същия период на м.г. това отчитане обхващаше само едно тримесечие, защото през първите шест месеца на 2025 г. токът за бита се отчиташе по старото перо за регулиран пазар (като обществен доставчик).

Самата структурна промяна наложи отпадане на квотите за задължително изкупуване на ток и НЕК пое балансирането на цялото битово потребление през организиран борсов сегмент, за който АЕЦ "Козлодуй" е задължена да осигурява базови количества.

В отчета се посочва още, че приходите от продажба на електроенергия на борсовите сегменти са 744 млн. евро, като е отчетен ръст 16% спрямо приходите за същия период на 2025 г. Причината е в 20-процентния ръст на средната цена на борсовите сделки през деветте месеца, които са били на 117.29 евро/MWh при 97.67 евро/MWh за същия период на 2025 г.

Разходите също са в размер на 1 млрд. евро, като това е ръст с 32% в сравнение с деветте месеца на 2025 г., когато са били 763 млн. евро. Най-забележително - с 95% се увеличава задължителната целева вноска към фонд "Сигурност на електроенергийната система" (СЕС), като тя вече е 412 млн. евро (при 212 млн. евро година по-рано). Това се дължи основно на понижаването на тавана на приходите, над който централата е задължена да прави тези отчисления. За първото полугодие на 2025 г. той беше 76.69 евро/MWh, като от средата на м.г. бе намален на 61.36 евро/MWh. Тази стойност се прилага и за цялата 2026 г., а приходите над нея се превеждат към фонд СЕС.

Пари няма

Както в последните си няколко отчета, така и в този от АЕЦ "Козлодуй" предупреждават, че са с ограничени възможности за финансиране на дейността със собствени средства. Заради тавана на приходите, който е почти до себестойността на произведената от централата електроенергия - 61.36 евро/MWh, и отчислен дивидент 100% от печалбата за 2024 г. компанията е поставена в ситуация да дофинансира текущата си дейност със средства от предоставени краткосрочни заеми от проектната "АЕЦ Козлодуй - Нови мощности" и Интернешънъл асет банк (който обаче вече е върнат).

В отчета се изтъква, че за да покрие текущите си задължения, АЕЦ-ът е сключил допълнително споразумение към договора договора до началото на май догодина. Това звучи малко странно и дори абсурдно, при положение че в началото на годината централата внесе парична вноска от 128 млн. евро за увеличаване на капитала на проектната компания. Така се оказва, че първо АЕЦ "Козлодуй" налива пари в "АЕЦ Козлодуй - Нови мощности", а после тегли заем от нея, за да покрива текущите си сметки.

Градация

Въпреки че е публикувала отчета си за деветте месеца, централата все още не е дала гласност какво се случва с финансите й през второто тримесечие. Публикуваните финансови резултати за първото обаче задават тона за цялата 2026 г. Намалението на печалбата в периода януари - март е по-скромно - едва 20%. В числа това означава печалба 40 млн. евро през първото тримесечие в сравнение с 50 млн. евро за същия период на 2025 г. Водещата причина за този спад е комбинацията от по-слаба реализация на електроенергията и по-ниски постигнати борсови цени. Ценовият таван и вноската във фонд СЕС допълнително свиват свободния ресурс на централата.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, „Денят започва"

- Тема: Техника и технология на електронното управление; Гост министър Иван Василев;
- Тема:Между сметките и политиката - кой какво вижда в Бюджет 2027? - Коментар на Любослав Костов и Добрин Иванов;
- Тема:България и сигурността в Черно море: какви са очакванията от посещението на председателя на Европейската комисия Урсула фон Дер Лайен?
- Тема:Идва сезонът на грипа: кога ще има достатъчно противогрипни ваксини?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Парите в хазната и данъците
- Тема: Напрежението в черно море, ще намалее ли след посещението на председателя на Европейската комисия Урсула фон Дер Лайен?

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - стр. 1, 18 - Автомобилите са следващата цел на хакерите!

в. Труд - стр. 1, 3 - Удариха „Кауфланд" със 76 млн. евро

в. Телеграф - стр. 1, 4, 5 - 6 бона и асансьорът спира

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - стр. 2, 3 - 228,3 млн. евро ще се спестят от ТЕЛК - затягат контрола при определянето на лична помощ

в. 24 часа - стр. 4 - От достойни магистрати до все хора на шефовете: съдиите избраха своите шестима във ВСС

в. Труд - стр. 4 - Минималната пенсия нараства до 374,62 евро

в. Труд - стр. 5 - 350 евро стипендия за млади лекари

в. Телеграф - стр. 2 - Недействителните бюлетини 11 пъти по-малко

в. Телеграф - стр. 8 - Войната изпрати 28 дрона в морето ни

Водещи интервюта

в. 24 часа - стр. 12, 13 - Проф. Екатерина Михайлова: Научих в политиката - силен си не когато унищожаваш противника, а когато го убеждаваш за обща посока

в. Труд - стр. 10, 11 - Тодор Батков: Мостът за Вакарел над магистрала „Тракия" може да се срути всеки момент

в. Телеграф - стр. 12, 13 - Икономистът Щерьо Ножаров: Брюксел ще върне бюджета на поправка

Водещи анализи

в. 24 часа - стр. 11, 14 - Тръмп губи, но Европа не печели

в. Труд - стр. 9 - София и Скопие нямат нужда от трети помежду им

в. Телеграф - стр. 37 - Университетите ни останаха без наука

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*